

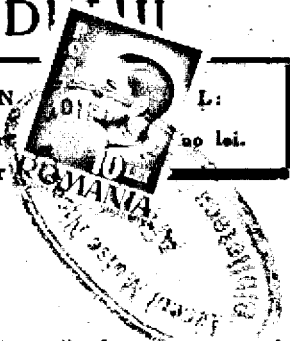
BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINEÇA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENT
Pentru par. L:
no lei.

DESPRE ESENȚA RELIGIEI

Legea celor trei stări, — teologică, metafizică și științifică sau pozitivă, — elaborată de Auguste Comte, ca lege a evoluției gândirii omului și a speciei, a clătinat o clipă slaba credință a secolului al XIX lea. Această clătinare însă, nu se datorește atât de mult autorității lui Auguste Comte, cât mai ales noutății datelor furnizate de științele naturale, ca fiziologia și biologia. Pe marginea acestor date a înflorit pozitivismul. În ele și-a găsit seva, și, — cu tot caracterul lui de sistem vădit filosofic, — el și-a revendicat autoritatea de știință categorică, sfidând efortul cugetării omenești, lung de peste șapte veacuri. Tot ce se clădise până la el, era sortit peirii. Vremea gândirii teologice, — ziceau pozitivistii — a apus. Metafizica își tremură ultimile pâlâiri. Pozitivismul în schimb, ca ultim stadiu de dezvoltare a cugetării omenești, se impune pe zi ce trece. Sub argumentul, pretins de neclintit, al unui Haeckel, se prăbușesc Dumnezeii, se mistue sufletele și religiile pier odată cu ignoranța ce piere ca ceara, la lumina științei pozitive.

Lumina acestei științe, se pare însă, că a fost prea rece. Legea lui Auguste Comte a murit, nu mult după moartea plâsmuitorului, iar lumina științei lui Haeckel s'a stins și ea, înainte de a se fi născut cel mai temut argument al inexistenței sufletului: monera. Sub zodia filosofiei lui Boutroux și Bergson, pozitivistii își adună ultimele cioburi, în vreme ce pentru multe milioane de oameni, Dumnezeu continuă să fie viu, ceea ce dovedește că vremea religiei — sau a gândirii teologice, cum o numesc ei, — nu a trecut încă și că nu va trece niciodată, ori cât de incomensurabile ar fi rezultatele științei.

Nu va trece, pentru că religia în esența ei nu este gândire speculativă, pentru că nu este explicare dialectică a existenței, și nici postu-

lare a lui Dumnezeu, pentru că în esența ei, religia nu este cunoaștere rațională.

Cunoașterea, atât pentru omul primitiv, cât și pentru cel al zilelor noastre, are ca instrument, rațiunea. De o cunoaștere exclusiv senzorială nu poate fi vorba, întrucât o astfel de cunoaștere ar exclude formarea noțiunilor și odată cu asta, ar exclude limbajul ca expresie a gândului și ca mijloc de comunicare. Cunoașterea — în zenz curent, — este o abstractizare continuă, de aceea, a baza religia pe o astfel de cunoaștere, — „a spune că o credință are în rațiune cauza sa primă, e a face ca psihologul care ar căuta originea limbilor, în regulele hotărâte de gramatică (Emil Boutroux: Religie și Știință p. 19) ceea ce este absurd, întrucât limba vorbită, premerge gramaticii, — și așa după cum limba a fost înainte de a se fi născut regulele formulate, așa și credința, există independent de rațiune, ca ceva dat.

Nimeni nu a ajuns la conștiința de sine prin rațiune. Ori dacă nici pe sine nu s'a putut cunoaște omul prin rațiune, pe Dumnezeu cum îl va putea cunoaște prin ea?

Cunoașterea rațională, — deși e socotită cea mai superioară cunoaștere, — nu este în măsură să stabilească entități, ci numai relații. Ceea ce știința consideră explicare causală, este o simplă succesiune de fapte, iar ceea ce numește lege, este doar drumul sau ordinea unor fenomene. Cauza este cauză, în măsura în care participă efectiv la producerea efectului. Pentru ca ceva să poată participa efectiv la producerea unui efect, trebuie ca acel ceva să aibe ființă proprie, trebuie să existe prin el însuși. Cauzele postulate de știință, sunt în acelaș timp, ele înșile efecte, de unde necesitatea unei înlanțuiri infinite. Din această înșiruire fără capăt, rezultă incapacitatea științei de a explica ceva, căci a explica un

lucru prin altul, care la rândul lui trebuie și el explicat, înseamnă a amâna explicarea la infinit.

Au crezut totuși unii filosofi și nu mai puțin teologi, că această imposibilitate de a explica lumea rațional, este un bun mijloc de a postula și dovedi existența lui Dumnezeu, ca și cauză ultimă și singura reală a întregii existențe. Lanțul efecto-cauzal, necesar, trebuie să aibă un sfârșit. Trebuie să fie o limită îndărătul căreia să nu mai fie nimic, trebuie să fie ceva care să nu presupună nimic înainte-i, și acel ceva este Dumnezeu. Un asemenea Dumnezeu însă, identificat cu necesitatea absolută, se confundă cu neantul; un asemenea Dumnezeu nu explică nimic, un asemenea Dumnezeu e gol și fără de viață, e o idee în care omul încearcă înzadar să se ascundă, căci Dumnezeu nu este identic cu postulatul.

Rățiunea nu-L împărtășește pe Dumnezeu. Rățiunea postulează doar o cauză ultimă înzestrată cu o sumă de atribute la superlativ, fără ca acest postulat să fie într'adevăr expresie a Dumnezeului celui viu. Nu au existat oameni de știință — ori cât de atei ar fi ei, cari să nege existența acestei cauze ultime. Nu toți acei cari recunosc această cauză, însă sunt și religioși. Ba mai mult, există chiar o religie care încercând să se întemeieze pe cunoașterea metafizică, l-a exclus pe Dumnezeu; e religia brahmană, religia marelui nimic din care pleacă și în care se vor întoarce toate cele ce sunt. Dumnezeu nu încapă în conceptele rațiunii omenești. „Nici experiența, nici elaborarea logică a experienței, nu pot da adevărata idee despre El. (Emile Boutroux: Dumnezeu p. 22).

— Dar dacă rațiunea nu conduce singură la Dumnezeu, cum se ajunge totuși la El?

— Există în om facultatea de a se subordona unor comandamente superioare, există în el imperativul de a se jertfi unor deziderate ce coexistă cu el, există cu un cuvânt un sen-

timent al datoriei care impune celui ce-l poartă în adâncuri o atitudine determinată, și alături de acest sentiment există conștiința existenței lui Dumnezeu, există credința ca și esența a religiei. Religia nu poate fi impusă din afară înlăuntru. Religia curge dinlăuntru în afară, existând ca o facultate a sufletului omenesc. Ea e facultatea în virtutea căreia omul îl cunoaște pe Dumnezeu și activează conform voinței Lui, sau cum o numește Boutroux, „religia este participarea omului la puterea creatoare“, este conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Conștiința existenței lui Dumnezeu, se sprijinește pe însăși esența eului meu. Pentru ca eu să pot avea conștiința existenței lui Dumnezeu, trebuie ca ceva din esența Lui să existe în mine, în om; trebuie ca acel ceva să fie o împreunare de Dumnezeiesc și omenesc, și acel ceva este Duhul sau *πνεῦμα*. Duhul cunoscându-se pe sine, îl cunoaște și pe Dumnezeu, ca ființă din El. Viața în Duh, este viață în Dumnezeu. Și această viață în Dumnezeu, este esența religiei. De aceea, religia nu se învață ci se trăește, sau dacă se învață, se învață în măsura în care poate cineva să învețe a trăi.

Foerster, cercetând cu multă stăruință problema educației morale, spunea că nici o tehnică a actului voluntar, că nici un exercițiu al voinței, că nici o formulă sau vreun precept moral, nu pot singure să constituie temelul acestei educații.

Temelul educației morale, e eroicul din om și așa după cum eroul e în om, în om e și sfântul. Nici un raționament, nici o demonstrare și nici o minune ce se adresează minții, nu este în măsură să-L facă pe Dumnezeu cunoscut omului. Pe Dumnezeu îl poartă fiecare în adâncuri, de aceea cei ce poartă pe umeri sarcina propovăduirii Lui, trebuie să cerceteze religiozitatea sufletului omenesc, sau cu alte cuvinte sfântul din om.

V. G.

Sfințirea bisericii din Șebîș

Fruntașa comună Șebîș a trăit, cum câteva zile, clipe de înălțare duhovnicească, prilejuite de sfințirea bisericii de acolo. Dumnezeiescul locaș a fost supus unor reparațiuni în urma stăruinței și neobositei activități desfășurate de preotul local Ioan Bogdan, secondat în egală măsură de toți intelectualii și credincioșii acestei fruntașe parohii din eparhia noastră.

În vederea târnosirii P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a plecat din Arad cu trenul încă

de Sâmbătă 27 Iulie a. c., fiind anturat de I. P. C. Părinte Icon. Stavr. Cornel Magieru. La sosirea în gara Șebîș, P. S. Părinte Episcop a fost întâmpinat de P. C. Părinte Ștefan Lungu, protopopul tractului Buteni, de membrii consiliului parohial din Șebîș și alți numeroși credincioși. Părintele protopop a urât bun venit P. S. Sale în numele credincioșilor din tract. Un banderiu de călăreți, în frumoasele lor costume regionale, a condus apoi trăsura în care a luat loc Înaltul Oaspe până în comună.

La intrarea în comună, în fața unei porți triumfale, au ieșit întru întâmpinarea P. S. Părinte Episcop, prim-pretorul plășii Șebii, care a rostit un călduros cuvânt de bineventare, notarul comunei și celelalte autorități comunale. De aci au pornit cu toții la sf. biserică la intrarea căreia așteptau în odăjdii C. Preoți Ioan Bogdan, parohul comunei, I. Tămaș din Prăjești și D. Manase, înconjurați de un număr însemnat de credincioși purtând prapori. Corul bisericesc din loc, condus cu deosebită pricepere de vrednicul director școlar I. Radu, a intonat polichronul iar Părintele Ioan Bogdan a rostit un scurt cuvânt în numele credincioșilor din parohie.

S'a slujit apoi slujba Vecerniei, la finea căreia P. S. Părintele Episcop a cetit rugăciunea de deslegare. În decursul nopții ce a urmat, înaltul oaspe a fost găzduit în casa deosebit de ospitalieră a Părintelui Ioan Bogdan.

În ziua următoare, Duminică 28 Iulie a. c., un sobor de 8 preoți și un diacon, înconjurați de credincioși cu prapori, au condus pe P. S. Părinte Episcop la sf. biserică. Aci s'a făcut îndătinata înconjurare și sfințirea sf. locaș, după care a urmat sf. Liturghie slujită de P. S. Părinte Episcop înconjurat de I. P. C. Icon. Stavrofor Cornel Magieru, P. O. Prot. Ștefan Lungu, Preoții: Ioan Bogdan, V. Marcu-Minead, I. Tămaș-Prăjești, Aurel Ionuș-Prunișor, I. Ageu-Voivodeni, D. Manase și diaconul D. Dărău din Arad. Răspunsurile liturgice au fost cântate cu aceeași măiestrie de corul bisericesc, condus de priceputul director școlar I. Radu. La priceasnă Părintele Ioan Bogdan a prezentat raportul despre starea parohiei, după care P. S. Părinte Episcop a rostit o pătrunzătoare predică, tratând tema: „Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în El” (In. 4, 16). Mulțimea credincioșilor, cari au umplut până la refuz sf. locaș, au ascultat cu deosebită atenție înaltul cuvânt, aruncat cu dărnicie în inimele lor, atât de răscolite în ultimul timp de atâtea furtuni.

La finea sf. Liturghii, o procesiune impunătoare, în frunte cu corul bisericesc din Șebii și fanfara din Buteni, a parcurs drumul până la o troiță ridicată în amintirea eroilor, unde s'a slujit sfințirea apei. După stropirea troiței cu apa sfințită, P. S. Părinte Episcop a vorbit mulțimii despre cultul eroilor, după care procesiunea a revenit la sf. biserică.

A urmat apoi o masă comună la cari au luat parte, alături de P. S. Sa, autoritățile civile din Șebii, clerul, intelectualii, membrii corporațiilor bisericești, corul și fanfara, masa fiind servită de soțiile intelectualilor din comună. În

decursul mesei corul a cântat mai multe cântece populare.

În după amiaza aceleși zile, P. S. Părinte Episcop a făcut vizite pe la autoritățile comunale și la preoții celorlalte confesiuni, după cari a fost condus la gară de același banderiu de călăreți și de o mulțime impunătoare de credincioși în frunte cu corul din Șebii și fanfara din Buteni.

La întoarcerea spre Arad P. S. Părinte Episcop a fost întâmpinat în gara Mocrea de membrii Oastei Domnului din Moroda, în frunte cu preoții Fl. Rațiu-Moroda și D. Popian-Iermata. Părintele Fl. Rațiu a rostit un scurt cuvânt și a invitat pe P. S. Părinte Episcop să viziteze și parohia Sfinției Sale. Împărtășind tuturor arhierescă binecuvântare, înaltul Stăpân s'a refutore la reședință, după ce timp de două zile a aruncat sămânța Cuvântului dumnezeiesc în inimele atât de entuziaste ale credincioșilor din Șebii și jur.

Cor.

Creștinismul și confucianismul

III.

Religiile Chinei, *taoismul* și *confucianismul*, că de budhism am vorbit, de asemenea nu pot face concurență religiei creștine.

Taoismul este religia străveche a chinezilor, așa după cum a reformat-o filosoful și arhivistul imperial Lao-Tse. Tao, e principiul universal, cauza unică din care au emanat toate ființele și lucrurile. După formula lui Lao-Tse: unul face doi, doi face trei, trei face totul. Astfel se naște cerul și pământul; cerul care fecundează toate și pământul care produce de toate. În minerale, vegetale, animale și oameni, în toate ființele se află un suflet, prin care se leagă toate de Principiul universal, Tao. „Eu — spune un text taoist — pot numi cerul tatăl meu, pământul mama mea, toate ființele frații mei, fiindcă toate sunt unite cu mine, universul întreg e împreună cu mine o ființă unică”. În felul acesta unul e totul și totul e unul (panteism). Când forțele lumii sunt întrebuițate normal, sunt bune; când deviază dela rostul lor firesc, devin rele. Omul are o singură datorie mare: să vrea ce vrea Tao, să facă ce face Tao și să se unească cu el, atunci când și-a împlinit numărul anilor de trăit pe pământ. Moartea mai de vreme decât la vârsta hotărâtă de Tao, se pedepsește cu chinurile iadului sau cu reincarnarea sub chipul unui monstru. De aci, grija deosebită a taoiștilor pentru igiena corpului. „Morală Taoistă este igiena sufletului”, care constă în înfrânarea poftelor, simplitate și cumpătate. Cine și-a împlinit numărul anilor moare în pace, „fără să-și schimbe fața”, liniștit că nu și-a obosit sufletul și nu și-a istovit cor-

pul. Moartea pentru el este schimbarea unui veșmânt uzat cu altul nou, care va fi mai bun.*

Confucianismul e tot religia străveche a Chinei, dar reformată de alt chinez virtuos, — contimporan cu Lao-Tse — Cong-fu-tse (învățătorul din Cong, sau latinizat de iezuiți, Confucius (551—479). Acest mare reformator, bărbat de stat și pedagog, s'a născut într'un sat din provincia Lu, la sud-vest de orașul Șantong de astăzi. Deși se spune că este de neam împărătesc, tatăl său a fost un ofițer modest și obscur. La vârsta de trei ani rămâne orfan de tată. În copilărie iubește mult ceremoniile cultului religios și se distinge în chip deosebit la carte, prin sârguință și inteligență excepțională. „Imi petreceam zile întregi fără hrană, nopți întregi fără somn“, declară Confucius mai târziu. La 19 ani se căsătorește și are doi copii, un fecior și o fată, apoi ocupă diferite funcțiuni publice, chiar ministru, în care s'a arătat cât se poate de aspru și drept: „bagă groază în cei răi și asigură pe cei buni“. Prietenii lui spun că „era blând, dar hotărât, majestuos fără să fie sălbatic, respectuos și liniștit“ iubitor de mu-

* Din axiomele lui Lao-Tse:

Tao — Domnul Cerului — e o taină. Religia e Calea Cerului.

Tao e poarta prin care vin la lumină toate ființele. Tao a iscat pe Unul. Unul a avut pe Doi. Doi a produs pe Trei. Trei a alcătuit toate ființele lumii.

Mai presus de Tao, nu e lumină; dedesubt nu e umbră. E veșnic și fără nume. Duce toate lucrurile la Neînțelegere. Este forma fără de formă, o închipuire fără chip. Este Taina de nepătruns. Nu i se vede nici fața, nici spatele, este infinit.

Tao pătrunde întreg Universul. Toate ființele vin și se întorc la Tao, ca vântul și râurile în fluviu și ocean. El iubeste și hrănește toate ființele fără să le domine.

Tao privit nu se poate vedea; ascultat nu se poate auzi; s'a recurs la puterea sa, este nesfârșit.

Toate lucrurile lumii vin dela Ființă. Ființa dela Neînțelegere.

Cine nu urmează pe Tao, va pieri.

Cine cunoaște veșnicul își înalță sufletul. Prin înaintarea în bine, devine eminent. Fiind eminent, poate să devină mare în toate, devine asemănător Cerului, atinge Tao; participând la Tao, există pe veșnicie.

Fiii cu totul fără dorințe. Repaosul e întoarcerea la viață, la obârșie. Înțeleptul practică Non-Acțiunea.

Arățați-vă simplitatea; păziți neprihăntrea dintru început; părăsiți interesul personal; înfrânați-vă dorințele.

Cel ce are dorințe va suferi. Cel ce are bogății va pierde.

Un palat plin cu aur și pietre nestemate, expune să pierzătorul.

În binefacere, virtutea e omenie. În vorbă, e sinceritate. În administrație, este conducerea bună. În activitate, e puterea.

Înțeleptul e umil și strălucește. Nu e egoist și i se dă știință. Nu se laudă și are merite.

Cultivând Tao în inimă, virtutea va deveni sinceră. Cultivând-o în familie, virtutea va sport. Cultivând-o în sat, ea se va răspândi. Cultivând-o în toată țara, virtutea devine universală.

Omul plin de virtute este ca un copil, ce nu se teme nici de fiarele sălbatice, nici de șerpi.

În mine am trei comori: blândețea, datorită căreia pot îndrăzni totul; cumpătarea, care-mi îngăduie să fac lucruri mari; umilința, mulțumită căreia pot deveni conducător.

Legi multe, hoji mulți.

Nașterea e țesere din Tao; moartea e intrare.

Cel ce urmează pe Tao, se unește cu Tao; cel ce urmează Virtutea se unește cu Virtutea; cel ce urmează Răul, se unește cu Răul.

zică și aderent infocat al moravurilor străvechi. „Înțelepciunea cea mare o dețin bătrânii“, zicea el, și desordinile se nasc atunci, când popoarele se împartează de moravurile și tradițiile vechi. În toate lucrările și oficiile sale, pune ordine desăvârșită, cinste și intransigență morală. Intrat în conflict cu funcționarii imperiali din pricina caracterului robust, — „triumful răscolește invidia“ — își părăsește oficiul și timp de 30 ani duce o viață de călător. Caută o învățătură prin care să îmbunătățească sufletul și soarta oamenilor. „Oamenii suferă și așa vrea să le dau fericirea“, spune el. Imperiul era slăbit, veniturile neglijate, muzica degenerată. Confucius adună la cântece religioase vechi, studiază trecutul, alege cele mai frumoase pagini din învățăturile filosofice și religioase ale înaintașilor, dintre anii 235 — 627 a. H. și le publică sub formă de manuale didactice pentru ucenicii săi; — face școală și speră în renașterea veacurilor anterioare, până la vârsta de 73 ani, când moare, cu 9 ani înainte de nașterea lui Socrate, lăsând în urmă succesiv, 72 ucenici și vreo 3000 de elevi, precum și o învățătură diametral opusă taoismului.*

Învățătura lui Confucius e clară, educativă utilitaristă, autoritară. El nu caută să desvăluie misterele lumii, căci sunt imense; nici să deslege problema Dumnezeuirii, nici să speculeze asupra originii lucrurilor, asupra vieții de dincolo, căci depășesc puterile omului. Confucius e un bărbat politic și un mare pedagog. El caută *calea dreaptă*, calea de mijloc, calea care nu deviază. „Calea de mijloc este marele principiu, punctul de plecare al tuturor transformărilor care se operează în univers; armonia este legea generală a tuturor acestor transformări“. Calea aceasta e legea pe care Cerul a pus-o în inima omului, e legea naturală, conștiința morală, depozitată în tradiția strămoșilor. „Nu inventez, transmit. Am credința și încrederea în experiența aceluia care ne-au precedat“. Întrebând duhurile strămoșilor, nu vom rătăci niciodată. A primi răspunsurile lor, însemnează a cunoaște cerul. Calea tradiției e calea de mijloc, calea dreaptă, *calea virtuții*, calea care se poate asemăna cu cărarea care urcă de jos, până în vârful muntelui. Virtuțile și datorii omului, în calea aceasta, sunt dreptatea, omenia, bunăvoința, bărbăția, respectul sacru față de legile familiei și ale statului, concretizate în admirabile axiome și reguli de conduită practică.**

* Taoismul era speculativ, teoretic; iar practic se ocupa mai mult cu hrana stomacului decât cu luminarea minții și cu slăbirea decât cu educarea voinței, ceea ce displacea lui Confucius.

** Iată câteva: „Băgați de seamă chiar în casa voastră să nu faceți nimic de care să puteți roși“.

„Imi place strălucirea virtuții care nu se manifestă prin cuvinte ci prin fapte“.

„Fii neîndurător față de tine însuși: așa vei îndepărta ura“.

Idolatria este interzisă în confucianism. În schimb e introdusă ca ideal de viață legea perfecțiunii morale și spirituale. Confucius e considerat cel dintâi filosof, care a pus perfecțiunea de sine la temelia moralei și a politicii. „Doctrina Marele Studiu consistă în a face să strălucească în noi lumina tuturor virtuților, să reînnoiască oamenii și să ducă destinul nostru la cea mai înaltă perfecțiune”, spune Confucius. „Marele Studiu” (Ta-Hio) e una din operele capitale ale lui Confucius. După acest mare patriot, pedagog și moralist, procesul desăvârșirii începe cu virtuțile morale care trebuie să împodobească sufletul omului. Pornind dela virtuți, urcă omul din treaptă în treaptă, până la perfecțiune. „Când cunoaștem scopul acesta, putem lua hotărârea de a-l ajunge. Când am luat hotărârea aceasta, nu mai suntem tulburați de îndoială. Când ne-am eliberat de îndoială, putem găsi liniștea sufletului. Când posedăm liniștea sufletului, cercetăm cum trebuie să procedăm. Când am cercetat cum trebuie să procedăm, putem atinge scopul, care este perfecțiunea”. Iată calea cea mai simplă și dreaptă, care ne duce după Confucius la perfecțiune. Atât viața familiară, cât și viața de stat, de aci începe, și aci trebuie să ajungă. „Vechii împărați”, spune Confucius, căutau să strălucească în statele lor lumina tuturor virtuților. Pentru aceasta ei se sileau mai întâi să guverneze bine. Pentru a guverna bine, ei căutau mai întâi să-și conducă bine familia lor... Pentru a conduce bine familia lor începeau mai întâi prin a se perfecționa pe ei înșiși... Pentru a se perfecționa pe ei înșiși, ei căutau să-și desvolte spiritul de dreptate... Pentru a dobândi spiritul de dreptate, ei căutau mai întâi

„Ce ție nu-ți place, altuia nu face”.

„Dacă tatăl tău este în viață, urmează-i voința; dacă a murit, urmează-i exemplele”.

„Virtutea nu rămâne niciodată singură; ea aduce după sine imitatori”.

„Legea cerului se exercită în taină și fără oprire”.

„Înțeleptul rămâne totdeauna invariabil în mediu; omul de rând se schimbă. Înțeleptul rămâne invariabil în mediu pentru că virtutea îl menține pe calea de mijloc. Omul vulgar se schimbă, pentru că lipsa lui de virtute îl împinge să nu se teamă de nimic și să nu evite nimic”.

„Când nu știm ce este viața, cum am putea ști ce este moartea”.

Întrebat: „Ce este virtutea umanității?” el a răspuns: „A tubi pe oameni!”

— Dar înțelepciunea?

„A cunoaște pe oameni așa cum sunt”.

Când a părăsit Confucius demnitatea de ministru, a plecat să se întorcă în Lu, locul său natal.

„Drumul străbătut întăriturile pustii și împădurite ale ținutului Trae-San. Într'un luminis al pădurii, înțeleptul găsi o femeie care hohotea de plâns, aplecată asupra unui mormânt. El se apropie și o întrebă. Femeia răspunde:

— Plâng pe fiul meu. Nu de mult tatăl meu a fost omorât aci de un tigrul și de curând mi-a fost sfâșiat soțul. Acum a venit rândul copilului meu.

Confucius o întrebă mirat: De ce n'ai părăsit atunci aceste locuri nenorocite? — Ea răspunde: Aci, cel puțin nu avem stăpânitori care să ne ia tot ce avem. — Înțeleptul suspină și-și spuse:

Are dreptate! Un stăpânitor care oprimă este mai de temut decât un tigrul”.

să aibe o voință sinceră. Pentru a avea o voință sinceră, ei desvoltau pe cât puteam cunoștințele lor morale. Pentru a desvolta cunoștințele lor morale, ei studiau fără încetare natura lucrurilor... Când se studia natura lucrurilor, cunoștințele ating cel mai înalt grad. Când cunoștințele sunt la cel mai înalt grad, voința poate fi sinceră. Când voința e sinceră, se dobândește bunul simț al dreptății. Când s'a dobândit bunul simț al dreptății, ne putem perfecționa pe noi înșine. Când ne-am perfecționat pe noi înșine, putem pune ordinea cea mai bună în familie. Când ordinea cea mai bună domnește în familie, imperiul este bine guvernat. Când imperiul este bine guvernat, pacea domnește sub cer. *Dela flul cerului (Împăratul), până la omul cel mai umil, prima dintre toate datorile și aceeaș pentru toți, este de a se perfecționa prin sine însuși*. — Aceasta e legea Cerului, datoria și munca omului: perfecțiunea.

Sunt în opera lui Confucius pagini magistrale în care se cuprind reguli clasice de conduită morală. În serviciul acestor principii și norme practice de interes individual și colectiv, stau familia, statul și religia.

După cât se știe din opera lui Confucius, religia chineză, înainte cu cinci mii de ani înainte de Hristos, era monoteistă. Dumnezeu se numea Sang-Ti (Cel mai mare Domn), Ti (Domn), sau mai târziu Tiën (Cer, Tatăl Cerului). Numele acesta împersonal, dat lui Dumnezeu, indică începutul decăderii dela monoteism la panteism și dela panteism la politeism. Cu vremea fiecare provincie, fiecare clan și fiecare familie își aveau zeii lor, care alcătuiau o ierarhie asemănătoare cu cea administrativă. Zeul suprem, Sang-Ti, reprezenta Cerul și pe strămoșul împăratului. Cel care stabilește ierarhia aceasta paralelă este însuși Confucius. Evident că o astfel de ierarhie inspiră sufletului chinez un respect deosebit față de reprezentanții autorităților de stat, iar reprezentanților o foarte mare răspundere, în fața Cerului.

Voința Cerului se cunoaște prin sufletul strămoșilor. De aceea, cultul morților și a strămoșilor, precum și observarea riturilor, are mare însemnătate, la chinezi. Fiecare familie își are altarul ei pentru cultul strămoșilor și fiecare cap de familie este preotul acestui altar. Înțelepții și funcționarii de stat, în momente de îndoială și nedumerire, sunt obligați să întrebe duhurile și umbrele străbunilor. A cunoaște voința lor, înseamnă a descoperi voința Cerului. Insuși Confucius spunea: „Influența spiritelor morților este foarte mare”. De existența lor nimeni nu se îndoește. Ele pătrund în toate și purifică toate; umplu spațiul și luminează toate conștiințele.

Cultul religios e destul de sărac și rece. Chinezii adoră zeii și spiritele strămoșilor și le aduc jertfe din carne, vin, lumânări, mâncări și alte lucruri. Preoți nu există. Funcțiunea lor o împlinesc: capul statului,

șefii provinciilor și capii familiilor; capul Statului, „fiul cerului”, pentru zei: șefii provinciilor pentru funcționari și capul familiei pentru membrii familiei.

Morala chineză se rezumă la pietatea către cer și dreptatea față de oameni, concretizată în datoriile dintre soți, față de părinți și copii, între frați, între prieteni, față de autorități și față de popor. Nu amintește nimic despre libertate și caritate.

Religia lui Confucius este reformarea și legiferarea vechii religii chineze. Influența învățăturilor lui nu s'a simțit, decât după aproape un mileniu, din veacul al 5-lea d. Hr., încoace. În anul 505 împăratul U îi ridică un Templu în capitala imperiului. De aci încolo faima lui între chinezi crește. Templele îi se înmulțesc, îi se fac statui și îi se aduc jertfe; e adorat și zeificat; e numit „Rege fără stat, Stăpân pentru zece mii de generații, Rege al răspândirii literelor”. Pentru marele său rol de reformator și civilizator, un împărat chinez a dispus să se sape pe frontispiciul tuturor templelor, ridicate în onoarea lui, cuvintele: „El era cel mai mare, cel mai sfânt, cel mai virtuos dintre învățătorii geniului omenesc, care au apărut pe pământ”.

Adorarea lui Confucius a încetat de a mai fi un cult oficial abia după revoluția din 1912, de când încetează în școli și studiul obligator al eticei lui Confucius. Ceea ce nu ne împiedică să recunoaștem în el ceea ce a fost: un mare reformator religios, un mare învățător, un mare pedagog moralist al chinezilor, un caracter de bronz, în același timp sincer, modest și cinstit.

Înainte de moarte, întrebat de către un ucenic dacă trebuie să-i aducă ofrande, Înțeleptul a răspuns: „Toată viața mea a fost o ofrandă către Cer”.

Confucianismul e o religie de stat, pentru guvernarea maselor: utilitaristă, rece, oficială. Deși cuprinde numeroase și alese principii morale, îi lipsește ceea ce constituie esențialul în religie: comuniunea de iubire sfântă și de unire cu Dumnezeu; îi lipsește libertatea și caritatea; îi lipsește rugăciunea, focul sacru de pe altarul inimii; lasă binele și răul fără sancțiune; deschide ușile superstițiilor și egoismului, taoismului și budhismului, politeismului, deismului, ateismului practic și altor curente revoluționare, care sbuciumă sufletul chinezului, lipsit de sentimentul religios și totuși însetat de mântuire. Ca și Budha, Confucius nu este un întemeietor de religie; el e un moralist, un înțelept care ne-a lăsat frumoase maxime morale, lângă care însă au rămas și exagerări și erori mari: exagerează puterea autorității, lasă individul în stare de robie și femeia față de bărbat într'o stare umiltoare; face din împărat fiul cerului, din preoți funcționarii lui și din religie un oficiu de stat, departe de inimă. Deci atâtă lipsuri în privința dogmei, moralei și cultului,

care ne încredințează că nici în China nu aflăm adevărata religie.

Poate *șintoismul* (calea zeilor), religia primitivă a Japoniei să ne ofere religia cea mai autentică și cea mai înaltă a omenirii? Să vedem. Vechile tradiții japoneze ne vorbesc de 80, 800 și 1500 miiriade de zei (kami), ființe înzestrate cu toate însușirile și slăbiciunile oamenilor, personificări de ale forțelor naturii, inclusiv cultul împăratului (Mikado), născut din zeița soarelui, înlăturat abia în 1945, de către stăpânirea americană. Astăzi șintoismul e religia națională a Japoniei cu peste 137.000 temple, considerate monumente naționale, în care se practică cu mult elan cultul strămoșilor, cultul eroilor și cultul împăratului. În fiecare templu se află o oglindă, semnul prin care se pot vedea zeii și cerul. Sărbătorile și riturile șintoiste sunt imbibate de influențe budhiste și confucianiste, de tot felul de ceremonii naționale și superstiții populare. Toate alcătuiesc un sincretism din care numai cu greu se mai pot descoperi elementele șintoismului originar. Cu drept cuvânt se poate spune că Japonia, imperiul cersesc, împreună cu cele 58 secte budhiste și 13 secte șintoiste, toate politeiste, este „panteonul Orientului”.

Atâtea motive, și sunt deajuns, să ne convingă că nici șintoismul nu poate face concurență creștinismului.

Informațiuni

— **Misiunile religioase dela Mănăstire H-Bodrog.** În zilele de 5—6 Aug. la prasnucul Schimbării la față s'au început misiunile religioase poporane organizate în conformitate cu programul stabilit în ședința din 18 Iulie a. c. a cercului misionar prezidat de P. Sf. Episcop Dr. Andrei Magieru.

Tradiționala procesiune a organizației „Oastea Domnului” pornită din Podgorie a fost condusă de Păr. Gh. Barbă din Păuliș. Incolonați sub drapelul organizației și praporii bisericești pelerini au trecut prin orașul nostru într'o impresionantă și bine organizată procesiune numărând peste 500 de bărbați și femei.

Procesiunile membrilor „Școala de Duminecă” au fost conduse de părinții T. Șuteu-Sănicolau și Ieromonahul V. Sintescu din Troaș.

Au făcut o profundă impresie procesiunile sosite din Eparhia Timișorii conduse de ostentoarele doamne din Timișoara-Fabric și Ostași Domaului din parohia Săcusăgiu.

Seria cuvântărilor programate a deschis-o I. P. C. arhimandrit Iulian Nicoară, starețul Sf. Mănăstiri, prin predica rostită la Vecernie despre „Valoarea actuală a religiei noastre”.

La slujba sf. Maslu oficiat de un sobor de

șapte preoți a cuvântat părintele Zenobie Brădean din Curtici despre „Trăirea creștinească prin sfintele Taine”.

După mărturisirile făcute în fața duhovnicilor delegați, a urmat o șezătoare religioasă condusă de I. P. C. consilier Caius Turicu, rostindu-se meditații și cântând întreaga asistență imnuri religioase și cântări dela „Oastea Domnului” și „Școala de Duminecă”. Au cuvântat frații ostenitori Gh. Anghel din Cuvin și Ioan Pârva din Șepreuș, iar recitarea poeziilor religioase ale elevei Nuța Ghiuri din Păuliș au emoționat asistența până la lacrimi.

La ora 20 s'au oficiat Deniile când, într-o pioasă atmosferă de reculegere sufletească a cuvântat părintele Gh. Păiușan din Șic'ău despre „Păcate și ispășirea lor”.

În zorii zilei s'au împărțit pelerinii în număr de peste 500 de enoriași.

La orele 6 s'a făcut procesiunea „Drumul Crucii” rostindu-se la 14 popasuri meditații de preoții T. Șerb-Nădlac, E. Benția-Târnova, I. Moțiu-Măderat și R. Codrean-Semlac.

Pioasa procesiune s'a sfârșit la mormântul Episcopului Dr. Grigorie Comșa, unde s'a ridicat parastas ținând câte o alocuție I. P. C. C. Turicu și I. Nicoară, relevându-se gestul creștinesc al doamnelor din Timișoara și Arad conduse de surorile Geni și Ecaterina cărora se datorește refacerea icoanelor Patimilor Domnului.

La orele 9^{1/2} s'a oficiat sf. Liturghie de către un mare sobor preotesc având concursul corurilor mixte din Păuliș și Șeitin. Pricepților dirijori director Gh. Oprea-Păuliș și stud. I. Popovici Șeitin, le aducem și pe această cale binemeritate aprecieri pentru munca depusă și frumoasa prestanță obținută.

La priceasnă a cuvântat I. P. C. reprezentant al P. Sf. Episcop, părintele consilier Caius Turicu, arătând darurile „luminii pururea fiitoare” în comparație cu bunurile lumii și deșertăciunea acestora.

Între mulțimea celor prezenți s'au remarcat mai mulți intelectuali din orașele surori Timișoara și Arad.

Rep.

— La cererea mai multor conducători de oficii parohiale, comitetul de editură al Asociației Clerului Andrei Șaguna, Secția Arad, în ședința sa din 2 August a. c., a hotărât să prelungească termenul de înscriere la „Fondul de editură” al Secției până la data de 1 Octomvrie 1946. Înscrierile la acest fond se vor trimite și pe mai departe C. Părinte Cornel Mureșan, la sf. Episcopie Arad.

— La Tipografia Diecezană din Arad a apărut „CRUCEA LUI HRISTOS” de Ioan Ungureanu, cu o prefață de P. S. Părinte Episcop Andrei. În numărul viitor al revistei noastre vom stăruii mai îndelung asupra cuprinsului ei.

Nr. 3143/1946

Anunț școlar

Cererile de primire în Academia Teologică ort. rom. din Arad pentru anul școlar 1946/47 se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad până la data de 1. Sept. 1946.

În Academia Teologică se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat, absolvenți cu diplomă de seminar și absolvenți dela școala normală confesională ort. rom. din Arad cu diplomă de învățător.

Cererile se vor timbra legal și în ele se va arăta domiciliul și oficiul poștal.

La cerere se vor anexa următoarele acte în original:

1. Actul de naștere dela oficiul stării civile.
2. Extrasul din registrul botezaților.
3. Diploma de bacalaureat de liceu, seminar Teologic, sau de învățător.
4. Certificat medical prin care să se constate integritatea corporală și spirituală a petiționarului.
5. Certificat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține.
6. Certificat dela parohul locului că știe cetii cu litere cirile și că are aptitudini pentru cântare.
7. Certificat despre situația militară, dacă este înrolat.

8. O dovadă scrisă din partea părinților sau a tutorelui petiționarului, vizată de conducătorul oficiului parohial, prin care se obligă a plăti regulat taxele de întreținere în internat în cursul anilor de studii.

9. O declarație subscrisă de student și de părinți sau tutori, în fața preotului locului, prin care se obligă că după absolvirea studiilor Teologice va intra și va servi cel puțin 5 ani în clerul Eparhiei Aradului, în caz contrar va restitui ajutoarele și bursele de cari a beneficiat la Academia Teologică.

Studentii cari sunt în continuarea studiilor vor aduce dela oficiul parohial certificat prin care să dovedească la înscriere că au cercetat regulat sf. slujbe și că au participat activ la viața bisericească din parohia unde au domiciliat în timpul vacanței.

Taxele de înscriere sunt de 10.000 lei, iar taxele școlare de 50.000 lei.

Taxa de înscriere și jumătate din taxele școlare se vor plăti la data înscrierii, iar restul la 10 Ianuarie 1947.

Studentii săraci, merituosi și cu purtare bună, vor primi burse sau semiburse. Bursa întreagă e de 60.000 lei lunar.

Toți studentii sunt obligați să locuiască în

internat. Excepții se vor admite numai în cazuri binemotivate.

Taxele de întreținere în internat sunt următoarele pe lună: 50.000 lei în numerar, 1½ kg. untură sau 2½ kg. ulei, 1½ kg. slănină, 1 pereche găini, 20 ouă, 25 kg. făină, din cari 5 kg. făină pentru aluat, 1 kg. marmeladă de prune, 15 kg. cartofi, 1½ kg. fasole, 1 kg. ceapă, 1 kg. morcovi și pătrungei, 0,50 kg. săpun (anual) 1 ștergar de bucătărie.

Taxele de întreținere se vor plăti anticipativ.

Taxele școlare și de întreținere vor putea fi majorate în cursul anului.

Fiecare student va aduce cu sine următoarele efecte: saltea, haine de pat, lingerie, îmbrăcăminte, 2 farfurii, 1 pahar, 1 ceașcă și o garnitură de tacâmuri.

Examenle restante și înscrierile se vor face dela 1—5 Oct., iar cursurile se vor începe în ziua de 7 Oct. a. c.

PP. CC. Părinți protopopi, preoți și profesori de religie sunt rugați a sfătui pe tinerii buni, cari posedă pregătirea corespunzătoare, să îmbrățișeze cariera preoțească.

Consiliul Eparhial

Nr. 2929/1946.

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia Cicir protopopiarul Arad.

Venite

1. Folosința 17 jug. mici pământ arabil ce constituie sesiunea cantorală (cca. 10½ jug).
2. Stolele legile.
3. Salariul dela Stat pentru care parohia nu garantează.

Indatoriri:

1. A conlucra cu preotul la toate slujbele oficiale și particulare conștiincios și punctual.
2. A instrui elevii școlai primare în răspunsurile liturgice și Apostolul, cântând cu ei regulat la Sf. Liturghie.
3. A instrui tineretul glasurile în cântări bisericești.
4. A face cor bărbătesc ori mixt.
5. A plăti din al său pe eventualul cântăreț ajutor precum și toate impozitele după beneficiul său.
6. A ajuta la colportajul în parohie.

Reflectanții vor dovedi că sunt diplomați a unei școlae de cântăreți. Cererea de concurs împreună cu actele recerute se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial, iar candidații se vor prezenta în parohie spre a-și arăta destoinicia în cele cantorale spre a fi propus spre numire.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 23 Iulie 1946.

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier referent eparhial. 3—3

Nr. 2959/1946

Comunicat

On. Minister al Cultelor cu deciziunea Nr. 31487/1946 a recunoscut gradațiile de vechime următorilor preoți:

Gradația I: Ion Brândăș Aradul Nou, Grigorie Șeremet Dumbrava, Mircea Munteanu Camna, Constantin Donos Radna, Teodor Șuteu Săn Nicolaul Mic, Valeriu Bara Zerind.

Gradația II: Traian Magoș Curticiu, Gheorghe Șerb Crocna, Emil Borza Ineu Colonie, Aurel Lucea Mănerău, Ioan Bosco Ocișor, Gheorghe Lupșa Păuliș, Teodor Cociu Roșia, Ioan Faur Șimand, Dimitrie Rujan Șiria, Emilian Bentea Târnova, Sever Brânda Ecica Jugoslavia, Ioan Farca Toracul Mare Jugoslavia, Ioan Baloș Toracul Mic Jugoslavia.

Gradația III: Cornel Halbac Catedrală, Aurel Tripon diacon Catedrală, Mihai Morgovan Cicir, I Terebenț Covăsint, Ioan Iancu Dieci, Octavian Draja Mișca, Gh. Perva Mășca, Teodor Handra Păiușeni, Gh. Crișovan Radna, Ilie Susan Troaș.

Gradația IV: Coriolan Tirlea Bârsa, Pahomie Corpaș Pârnești, Ioan Laza Seleuș, Nic. Devan Slatina de Mureș, T. Gherasimescu Utveniș.

Gradația V: Cornel Mureșan Grădiște, Ion Ardelean Micălaca, Nic. Ardelean Pecica, Cornel Micluța Aciuța, Adrian Mursa Bătuța, Mihai Nistor Cinteș, Darie Faur Engelsbrun, Emil Căpitan Galșa, Constantin Feier Ineu, Lazăr Ioja Moneasa, Aurel Ionuș Prunișor, Ioan Halc Șicula, Teodor Mornăilă Șimand, Petru Brad Socodor, Axente Vătăman Tiulești, Iulian Andrițoi Văsozia, Ion Pavel Variașul Mare, Victor Uscatescu Basarabasa, Ioan Feier Târnava.

Gradația VI: Ioan Iliuț Arad VII, Victor Cazacu Arad VIII, Nicolae Ionescu Arad-Gai, Alex. Munteanu Arad V, Iuliu Loniș Curticiu, Ioan Popescu Pecica, Dimitrie Moraru Pecica, Petre Vușdea Aciuca, Ioan Popovici Almaș, Atanasie Căpitan Apateu, Traian Popp Bocsig, Axente Măneran Bocsig, Terente Gavrilă Brusturi, Ioan Giurgiu Buhani, Dimitrie Maci Căpruța, Petru Marșieu Chișineu, Gavril Popluca Chișineu, Nicolae Toma Cil, Ioan Ispas Chier, Const. Bodea Dezna, Miron Grecu Donceni, Const. Lazăr Gurahonț, Teodor Roxin Gura Văii, Alex. Gligor Hălmăgel, Virgil Bulz Honțisor, Petru Binchici Ilteu, Ioan Cociuban Ineu, Alexe Florea Iosaș, Liviu Nica Luguzău, Moise Popovici Măderat, Iosif Pascu Măndruloc, Dim. Ganea Mălova, Partenie Mărza Pietriș, Ioan Jurca Pilul Mare, Petru Nemet Șeitin, Dimitrie Roșcău Șeitin, Ioan Manițiu Seleuș, Coriolan Monția Siclău, Iustin Monția Sicula, Teodor Leuciuța Sinteza Mare, Aurel Adamoviciu Șiria, Ilie Chebelev Soimoș, Ștefan Fofiu Talpoș, Aurel Borza Taut, Nestor Popa Vârșand, T. Prisăceanu Vața de sus, Gherasim Andru Sarcia Jugoslavia.

Gradațiile au fost recunoscute pe data de 1 Aprilie 1946.

Traian Cibian,
consilier ref. eparhial